

Coperta: Mona Velciov

Foto copertă: Sergiu și Simona Andrușcă

Redactor: Diana-Cristina Vlad

Traducerea a fost făcută după originalul în limba engleză: *God's Revelation to the Human Heart* by Fr. Seraphim Rose, Saint Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, USA, 1997.

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SERAFIM ROSE, ieromonah

Descoperirea lui Dumnezeu inimii omului / Ieromonah Serafim Rose; trad. din limba engleză de Dana Cocageanu. – Ed. a 2-a, rev. – București: Editura Sophia, 2013

ISBN 978-973-136-379-0

I. Cocageanu, Dana (trad.)

281.9
821.111(73)-97=135.1

INTRODUCERE

In luna mai a anului 1981, cu numai un an înainte de plecarea sa la Domnul, părintele Serafim Rose a fost invitat să țină o prelegere la Universitatea din Santa Cruz, parte a Universității din California. Cei care urmău să îl asculte erau studenți participanți la un curs de religie comparată, *Religii ale lumii în SUA*.

Santa Cruz fusese centrul căutării spirituale care cuprinsese toată țara, atingând punctul culminant la sfârșitul anilor '60 și începutulde趁niului următor, și ale cărei rămășițe continuaseră să existe până în anii '80. Prin urmare, tinerii veniți să asculte prelegerea părintelui Serafim umblaseră pe multe și felurite căi spirituale. La acea vreme erau populari în Santa Cruz diferiți guru, care făgăduiau iluminarea sau îi zăpăceau pe oameni prin săvârșirea de minuni: Rajneesh,

Muktananda, Sri Chinmoy și mulți alții, care dobandiseră o faimă vremelnică. Mulți dintre studenții angajați în căutări, nedând însemnatate disciplinei spirituale pe care o învățau acei guru, încercau să aibă o experiență religioasă nemijlocită prin folosirea drogurilor halucinogene. Alții, nemulțumiți de sărăcia spirituală a culturii apusene, căuta realitățile cele mai înalte în budismul zen și cel tibetan sau în forme anglicizate de şamanism amerindian. În fine, mai rămăseseră și din cei care doreau să caute adevărul în moștenirea lor creștină. Dar creștinismul apusean fusese de multă vreme tăiat de la plinătatea Tradiției sale din vechime și deci de la conștientizarea principiilor spirituale, metafizice pe care era întemeiat. Ca urmare a acestui fapt, cei care încercau să tragă cât mai mult folos spiritual din creștinismul apusean erau tentați să se simtă cumva inferiori față de toate tradițiile religioase ale Orientului, mult popularizate, ale căror învățători „aveau metafizica la degetul lor mic”, ca să spunem aşa.

Părintele Serafim a venit în fața acestei mulțimi de curente spirituale având de spus ceva diferit, ceva cu care majoritatea celor ce urmau să îl asculte nu se mai întâlnise până atunci. El reprezenta creștinismul, tradiția care încă (în mod aproape inconștient) mai influența întreaga cul-

tură apuseană, și totuși creștinismul său nu era creștinismul american anemic, superficial, părăsit de atât de mulți căutători, care își îndreptaseră căutările în alte direcții. În experiența sa, el se folosea de revelația *deplină* a adevărului lui Hristos, transmis vreme de 20 de veacuri de învățători luminați de Dumnezeu. Creștinismul „căpătase o faimă proastă” în Apus, și el știa acest lucru; și, cu toate acestea, câțiva dintre cei care căuta cu sinceritate nu ar fi îmbrățișat creștinismul fără șovăială dacă ar fi știut ce era de fapt?!

Părintele Serafim fusese și el, asemenea studenților cărora li se adresa, un Tânăr american idealist aflat în căutarea adevărului. După ce respinsese religia protestantă în care crescuse, el studiase cu zel înțelepciunea orientală, învățând limba Chinei antice, pentru a-i traduce texte religioase. Însă, după cum avea să înțeleagă mai târziu, sufletul său căută în chip firesc un Dumnezeu personal; și astfel a fost condus, aproape împotriva lui însuși, înapoi la adevărul irezistibil al lui Hristos. Si, cu toate acestea, nu s-ar fi convertit niciodată dacă nu ar fi descoperit Biserica Ortodoxă Răsăriteană, care era aproape necunoscută în societatea apuseană. El a înțeles că această Biserică este, cu adevărat, Biserica cea istorică, întemeiată de Hristos și de Apostolii Săi, căci numai ea a păstrat continuitatea și curăția vechii în-

vătături creștine. Însă ceea ce l-a făcut să îmbrățișeze Credința Ortodoxă nu a fost în primul rând mărturia istoriei, de vreme ce și alte religii își pot afirma credincioșia față de originile lor istorice; ci faptul că numai creștinismul ortodox i-a potolit setea de adevăr: l-a pus în legătură directă cu harul lui Dumnezeu, i-a dat o disciplină profundă în care putea să crească duhovnicește și, în același timp, i-a oferit principiile metafizice prin intermediul căror mintea să pătrunzătoare putea să vadă universul ca pe un întreg coherent.

Părintele Serafim s-a dăruit cu totul căutării adevărului, iar atunci când l-a găsit s-a dăruit la fel de deplin slujirii lui. Împreună cu un alt creștin ortodox, care avea același cuget ca și el, a întemeiat în San Francisco o frăție misionară, o librărie și o publicație periodică („Cuvântul ortodox”). După câțiva ani, dorind să părăsească zarva lumii și să îl caute pe Dumnezeu în liniștea singurătății, frăția s-a mutat în munții din nordul Californiei, unde și-a continuat activitatea misionară prin mijlocirea cuvântului tipărit. Părintele a petrecut următorii 13 ani, cât a mai durat scurta sa viață pământească, în acea pustie, ca monah; și în această perioadă el a devenit un fenomen aproape fără precedent în vremurile noastre. Schimbarea sa lăuntrică s-a săvârșit prin adâncirea lui în ciclul de rugăciuni al Bisericii și

în scierile nevremelnice ale Sfinților Părinți. Studiind sărguincios textele patristice, cu scopul de a le folosi practic pentru creșterea sa duhovniciească, el a devenit capabil să gândească, să simtă și să creadă precum făcuseră Părinții primelor veacuri creștine, până când, în cele din urmă, a devenit ca unul dintre ei: un Sfânt Părinte al vremurilor moderne, făcând parte dintre acei foarte puțini oameni care transmit lumii contemporane înțelepciunea creștină neschimbătoare.

Aceasta era măsura omului care stătea înaintea grupului de studenți de la Universitatea Santa Cruz. Având ochi pătrunzători, barbă lungă și veșminte negre, înfățișarea sa era la fel de impresionantă ca cea a diverșilor guru la care alergau mulțimi de tineri. Dar el nu dorea să îi impresioneze la un nivel exterior: știa că trebuie să se petreacă ceva mai adânc în lăuntrul acestor studenți pentru ca ei să ajungă la plinătatea adevărului.

Părintele Serafim era foarte conștient că omul modern devenise foarte nesimțitor din punct de vedere duhovnicesc și, de aceea, știa că adesea oamenii aveau nevoie de „fenomene” supranaturale, de experiențe ale simțurilor, care însă par a fi spirituale, pentru ca ceva să se trezească în sufletul lor. Din această pricină atât de mulți tineri căutători urmau „oameni sfinți” sau grupuri reli-

gioase, pe temeiul minunilor săvârșite de aceștia sau al „rezultatelor” pe care le făgăduiau; tot din această pricină deveniseră atât de populare drogurile halucinogene, practicile oculte și aşa-numitele experiențe „charismatice”. Părintele Serafim voia să le spună studenților că această dorință de a trăi sau de a vedea ceva „spiritual”, ceva aflat dincolo de viața zilnică obișnuită, nu este motivul corect pentru întreprinderea unei căutări spirituale. Dacă ești cinstit, nu vei căuta nimic altceva decât plinătatea adevărului (precum făcuse și el) și nu te vei opri la o stare unde este prezentă numai o parte a adevărului, care aduce un simțământ de mulțumire amăgitor.

Este adevărat că părintele Serafim fusese martorul multor minuni de-a lungul vieții sale. Unul dintre învățătorii lui, Arhiepiscopul Ioan Maximovici, fusese un făcător de minuni asemenea primilor apostoli. Părintele le-a povestit studenților despre unele dintre aceste minuni, dar a făcut-o numai pentru a-i conduce la gânduri mai profunde. Țelul său cel mai de seamă, desigur, era să îi îndrume pe oameni spre ceea ce doreau ei cu adevărat: Hristosul Cel viu. El înțelegea că, în ciuda învârtoșării duhovnicești a omului apusean contemporan, procesul fundamental al convertirii acestuia era la fel cu cel din vremurile de demult. Convertirea are loc atunci când

este atins ceva din inima omului, când inima începe să „ardă” la întâlnirea cu adevărul revelat de Dumnezeu. Dar, înainte ca acest lucru să poată avea loc, adesea omul trebuie să simtă absența acestui adevăr și să sufere în mod real din pricina lipsei lui. De multe ori, sentimentul acesta este nimicit în conștiința oamenilor din înstărită lume apuseană, fiindcă ei sunt foarte prinși de dulcețile și ațâțările trupești. Pe de altă parte, în țările unde oamenii sunt lipsiți de libertate și de confort, foamea duhovnicească devine una imediată și mai disperată. De aceea, după cum a înțeles părintele Serafim, oamenii din lumea liberă au de învățat o lecție însemnată de la cei aflați în spatele Cortinei de Fier, o lecție despre trezirea credinței religioase. Puteau însă cei dintâi, care trăiau într-o lume ce ar putea fi numită „paradisul nebunului”, să traducă experiența reală și esențială a celorlalți într-o formă pe care măcar să înceapă să o înțeleagă? Părintele spera că răspunsul era afirmativ, căci el știa că nu se poate ajunge la cunoașterea adevărată a lui Hristos, Dumnezeul Cel Întrupat, fără a cunoaște Golgota și Crucea.

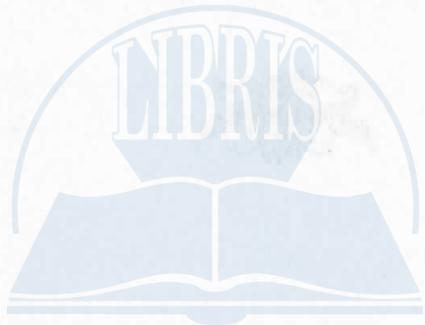
Una dintre intențiile părintelui Serafim era să le arate studenților că viața spirituală nu este doar un lucru „plăcut”, ci, mai degrabă, un fel de câmp de luptă unde sufletul se curăță prin

suferință. Aceasta era o idee nouă pentru mulți dintre ei; căci care dintre personalitățile religioase de atunci, dorind să câștige cât mai multă popularitate și cât mai mulți adepti, i-ar fi chemat pe oameni la o cale a suferinței și a luptei neconenite? Dar aceasta este calea pe care a mers Hristos și pe care El le-a spus oamenilor să o urmeze. Iar părintele Serafim, arătând, în prelegerea sa, spre această cale strâmtă, i-a mișcat pe unii dintre ascultătorii săi spre a-și lua crucea și a o urma.

Din păcate, din întrebările care i-au fost puse după prelegere reiese că majoritatea studenților nu au înțeles lucrurile esențiale. El vorbise despre realitatea fundamentală a vieții creștine, despre ce înseamnă să te convertești în inima ta și să fii transformat de Hristos. Numise căutarea Adevărului „o problemă de viață și de moarte”. În contrast cu caracterul imperios al acestor lucruri, multe dintre întrebări au părut a avea o motivație doar cu puțin mai adâncă decât curiozitatea deșartă. A fost întrebat ce credea despre diferite grupuri creștine, despre unde se află și unde nu se află Duhul Sfânt, despre „cele un milion și una de mici diferențe” dintre Ortodoxie și Romano-Catolicism, și aşa mai departe – de parcă cei care puneau întrebările încercau mai degrabă să „categorisească” cele spuse de el decât

să se lase mișcați de ele. Este înălțător însă faptul că și atunci când a fost silit să dea răspuns acestor întrebări, el a continuat să rostească *adevărul cu dragoste*, precum făcuse și în timpul prelegerii, și să tragă mințile oamenilor spre un chip mai duhovnicesc de înțelegere a lucrurilor.

Părintele Damaschin

DISCOURSE
ON THE
MORALITY

1.

CĂUTAREA

D e ce studiază cineva religia? Sunt multe motive neimportante, dar, dacă omul este cu adevărat serios, nu există decât unul singur: pe scurt, acesta este intrarea în contact cu realitatea, găsirea unei realități mai adânci decât cea de zi cu zi, care atât de repede se schimbă, trece, degradându-se, nu lasă nimic în urmă și nu oferă sufletului omenesc o fericire durabilă. Orice religie sinceră încearcă să deschidă legătura cu această realitate. Astăzi aş dori să spun câteva cuvinte despre cum încearcă creștinismul ortodox să facă acest lucru –adică să deschidă căutătorului în ale religiei realitatea spirituală.

Căutarea realității este o sarcină periculoasă. Probabil că toți ați auzit relatări despre tineri din vremurile noastre care s-au distrus încercând să